

Hmeljar izhaja po potrebi — Urejuje in odgovarja uredniški odbor — Odgovorni urednik Debič Boris — Tiska Celjska tiskarna — Stevilka 8 din — Za hmeljarje brezplačno — Poštšina plačana v gotovini

Izdaja hmeljarski odbor pri OZZ Celje-okolica

Kaj vse smo letos opazili na naših hmeljiščih

Ko govorimo o letošnji neuspeli zaščiti zoper boleznimi in škodljivci v naših hmeljiščih, moramo omeniti tudi pomanjkljivo organizacijo zaščitne službe ali, še bolje povedano, popolno pomanjkanje organizacije v njej.

Inštitut je šele julija meseca ustanovil svoj oddelek za zaščito hmeljišč, prej tega oddelka zaradi pomanjkanja kadra in zaradi začetnih težav ni bilo mogoče osnovati. Napad škodljivcev je bil letos v hmeljiščih tako močan, da je nujno moral Inštitut posvetiti precejšen del svoje dejavnosti zaščiti. Oddelek za zaščito je potem s pisano besedo, pa tudi ustno propagiral razna zaščitna sredstva, opisal razne škodljivce in bolezni in izdal najnujnejša obvestila. Šibka točka v njegovem delu je bila slaba povezava s terenom. Kmetijske zadruge same so imele zaščitno službo slabo organizirano, skoraj nikjer ni bilo za zaščito določene osebe, ki bi obveščal o stanju škodljivcev na terenu in prenašal navodila Inštituta na kmetovalce, odnosno po navodilih Inštituta izvajal škropljenje. Res je, da je bil vzrok za manjšo aktivnost tudi v preobčutnem pomanjkanju škropilnic na terenu. Poročila, ki so prihajala na Inštitut so bila večinoma tako zapoznjena, da je Inštitut z ogledom na licu mesta lahko samo še ugotovil veliko škodo in potrdil zlato pravilo, da zvonjenje po toči ne pomaga.

Če se bodo letos s sodelovanjem vseh merodajnih forumov rešila vprašanja škropilnic, moramo zastaviti tudi vse svoje moči, da bomo organizacijo zaščitne službe izvedli tako, da bo uspeh v naslednjih letih čim boljši.

Kako si zamišljamo uspešno organizacijo zaščitne službe v Savinjski dolini? Pri tem moramo ločiti dve dejavnosti: obveščevalno službo Inštituta za hmeljarstvo in delo organizatorja zaščitne službe v KZ. Vsaka KZ bi morala imeti svoj oddelek za zaščito rastlin. Ta pošilja poročila o pojavu in gibanju bolezni in škodljivcev na terenu, sprejema navodila o škropljenju od Inštituta in jih prenaša na kmetovalce, organizira pravočasno in skrbno škropljenje. Že slišimo ugovore, nimamo ljudi niti sredstev za ustanavljanje takih oddelkov. To ni tako nerešljiv problem. V vsaki zadruzi je za škropilnico zadolžen nekdo, ki z njo upravlja in tega človeka bi se dalo s primernim eno ali večdnim praktičnim tečajem usposobiti, da bi prevzel poleg odgovornosti za škropilnico še odgovornost za uspešno izvedeno škropljenje na svojem področju. Mi bomo morali zahtevati od naših zadrug ne samo škropljenje, ampak tudi uspešno izvršeno škropljenje. V hmeljarsko šibkejših zadrugah, kjer za škropljenje potrebujemo vsega 1–2 škropilnici, bi ta način organizacije zadostoval, v KZ pa, kjer imamo mnogo hmelja in potrebujemo za njegovo zaščito več škropilnic, bi morali zaščitno službo nekoliko drugače

postaviti. Tu se nam vsilujeta dve rešitvi, in sicer: omogočiti bi bilo treba nabavo motornih škropilnic tudi privatnikom, zlasti takim, ki imajo mnogo hmelja. Danes še privatniki ne morejo nabaviti motorne škropilnice, ker jim država ne prizna regresa. Pol milijona, kolikor stane motorka Mariborske tovarne kmetijskih strojev, pa tudi največji hmeljarji ne zmorejo. Dobro bi bilo, če bi Hmeljarski odbor napravil vlogo na Gospodarski svet in skušal doseči regres tudi privatnikom. No, če bi večji posestniki imeli lastne škropilnice in eventualno opravili škropljenje še nekaterim sosedom, potem bi bila površina hmeljišč, za katere bi skrbela zadruga, precej zmanjšana in za to bi si zadruga nabavila 1 ali 2 popolnoma avtomatizirani škropilnici z zmogljivostjo 30–40 ha, tako da bi lahko zaščitila vsa ostala hmeljišča in v primeru močnega napada kakšnega škodljivca zavarovala ogrožene kraje. (Op. ur. Menimo, da ta način ni v skladu s perspektivo našega celotnega gospodarskega razvoja ter je treba iskati rešitev le v okviru KZ, z jačanjem združenih sredstev, kar bodo še posebej omogočale nove gospodarske uredbe, ki so v načrtu.)

Druga rešitev v hmeljarsko močnih zadrugah bi bila, da bi v posamezne vasi dala zadruga 1 ali 2 motorki, ki bi skrbeli za zaščito svojih hmeljišč, v centru zadruge pa bi prav tako imeli eno ali dve škropilnici z veliko zmogljivostjo, ki bi priskočili na pomoč ob hudih napadih in bi zajeli tista hmeljišča, ki bi ostala izven območja vaških zaščitnih oddelkov.

In kakšna naj bi bila naloga Inštituta? Inštitut bi proučeval ekologijo, to je vpliv zunanjih pogojev na razvoj bolezni in škodljivcev, za kar pa je seveda neobhodno potrebna dobra obveščevalna služba s terena. Na ta način bo lahko že vnaprej predvideval napade in pravočasno obveščal teren. Njegova naloga je tudi, da izobražuje organizatorje škropljenja na terenu s tečaji, da izobražuje prav tako tudi kmečko mladino ter da tudi s tiskano besedo vrši propagando za uspešno zaščito. Če Inštitut ne bo uspel navezati tesne stike s terenom, njegovo delo ne bo uspešno in obratno, brez stalne zveze z Inštitutom bodo organizatorji na terenu imeli težko delo. Treba je torej prizadevanj z obeh strani za uspešno sodelovanje. Poleg tega je naloga Inštituta tudi v proučevanju novih bolezni in škodljivcev, ki se eventualno pojavijo v hmeljiščih, in preizkušanje škropil, zlasti, ker smo se letos prepričali o pomanjkljivi kontroli državnih organov v tvornicah, kjer izdelujejo zaščitna sredstva, in prav tako v trgovinah, kjer jih prodajajo. V pristojnost oddelka za zaščito rastlin spada tudi preizkuševanje novih tipov škropilnic.

Toliko o organizaciji.

Sedaj pa še, kaj smo se v letošnjem letu lahko naučili od škodljivcev samih.

Najprej uši. Te se v največji meri pojavljajo v bližini sadnega drevja in grmovja, ker jajčeca na sadnem drevju prezimijo. Ker so sadovnjaki zanemarjeni, ne škropimo jih niti pozimi niti poleti, so na ta način žarišča za škodljivce tudi v hmeljiščih. Zato sklenimo, da bomo očistili naše sadovnjake, odstranili nepotrebno grmovje in prav tako skrbno kot v hmeljiščih izvajali zimsko pa tudi poletno škropljenje. Zlasti ne opuščajmo zimskega škropljenja v sadovnjakih, ki je zaradi uporabe visoko koncentriranih sredstev izredno učinkovito. Imejmo pred očmi, da so na nekaterih ameriških farmah tudi v hmeljiščih izvajali zimsko škropljenje in so s pršenjem žižnic in hmeljskih drogov skušali omejiti napade bolezni in škodljivcev poleti. Torej sklenimo, da bomo letos z vso skrbjo poškropili sadno drevje. Napačno pa bi utegnil kdo po letošnjem letu oceniti škodo, ki so jo povzročile uši. »Saj uši ne narede mnogo škode, hmelj si kmalu opomore, pridelek je neznatno slabši,« bi utegnil misliti kdo, ki proti ušem ni škropil, pa se mu je res hmelj proti koncu julija in v avgustu lepo popravil zaradi izredno ugodnih klimatskih razmer. Ti zaključki so napačni. V sušnih letih bi se napaden hmelj ne opomogel več tako in pridelek bi bil znatno znižan, v posebno hudih primerih pa lahko tudi uničen.

Kaj pa peronospora? Tri leta ni delala posebne škode v hmeljiščih, ker ni bilo zanjo ugodnih prilik. Ljudje so že pozabili, da utegne povzročiti pri hmelju

veliko škodo. Tako so se zanesli, da so nekateri celo opustili vse škropljenje proti peronospori. In letos je prišla katastrofa. V mnogih hmeljiščih ni bilo zdrave kobule. Vidimo torej, da je peronospora močan sovražnik, ki potuhnjeno preži na ugodno priliko in da jo moramo brezpogojno vsako leto preganjati. Nikakor ne smemo opustiti škropljenja v cvet. V celoti moramo opraviti proti peronospori 4–5 škropljenj. Zlasti skrbno moramo poškropiti hmeljišča, v katerih je zaradi bujnosti malo sončne svetlobe in tudi malo vetra, tu se peronospora najlaže razvije.

Prav nasprotni pogoji ugajajo rdečemu pajku. Ta ljubi sušo in svetlobo. Rdeči pajek se je razvil v sovražnika številka 1. Čeprav smo mislili, da je nevarnost za rdečega pajka samo v sušnih letih, smo se vendar prepričali, da tudi v tako deževnem letu kot je bilo letošnje, najde dovolj toplih dni v juliju in avgustu za svoj razvoj. Zlasti na peščenih njivah moramo dnevno pregledovati hmeljišča, kajti njegov razvoj je tako hiter, da nam dostikrat v 3 dneh pobarva ves hmelj.

En način borbe proti škodljivcem in boleznim je tudi vzgoja zdrave rastline. Pravilno prehranjena in oskrbovana rastlina mnogo lažje prenese napade rastlinskih sovražnikov kot enostransko prehranjene in zanemarjene. Letos je nepravilna prehrana prišla v marsikaterem zemljišču močno do izraza, zato se bomo v prihodnji številki pogovorili o prehrani hmeljne rastline.

(Konec.)

Kako bo z nabavo umetnih gnojil in hmeljevk v prihodnji sezoni

Letošnji pridelek hmelja je pospravljen. Skoraj vsa dela v hmeljiščih so končana. Dejali bi, da se bliža čas, ko hmeljar nima več skrbi in dela. Toda on se že sedaj pripravlja za prihodnjo sezono s tem, da razmišlja in skrbi kje, kdaj, kako in kakšna umetna gnojila, kakor tudi hmeljevke, bo nabavil, da bo v prihodnjem letu pridelal res kvalitetnejše blago. Oglejmo si nekoliko kakšni so izgledi za nabavo teh, za uspešno proizvodnjo hmelja tako važnih sredstev, kje in kako jih bodo kmetijske zadruge lahko naročale.

Kot doslej, tako bo tudi v bodoče prevzelo skrb za nabavo umetnih gnojil in hmeljevk Zadržno trg. podjetje »Hmezad« v Žalcu. Res, da Hmezad najboljše pozna prilike in potrebe po teh sredstvih, vendar to še ne daje garancije za gotovo in pravočasno nabavo hmeljevk in umetnih gnojil. Hmezad se je za nabavo teh sredstev že pozanimal in prejel od dobaviteljev, predvsem za umetna gnojila, zadovoljive ponudbe. Cena umetnim gnojilom se v teh ponudbah v glavnem ne razlikuje od lanskih in soditi bi bilo, da bo mogoče nabaviti umetna gnojila poljubno, brez vsakih težav. Tudi v lanski jeseni smo bili tega mnenja in marsikateri hmeljar takrat ni bil pripravljen pri svoji zadruzi naročiti umetna gnojila ali hmeljevke, češ, če bom imel denar bom dobil gnojila kjerkoli bom hotel. Toda na žalost se je ta zadeva odvijala drugače. Spričo regresa, ki ga je nudila naša oblast tovarnam umetnih gnojil z namenom, da se našemu kmetijstvu kar najbolj pomaga, so se cene umetnim gnojilom kar čez noč močno znižale in umetno gnojilo je bilo tako dosegljivo slehernemu kmetovalcu. Hmezad je sicer tudi lansko leto zbiral naročila za umetni gnoj in hmeljevke po kmetijskih zadrukah, vendar je bila pravočasno naročena le neznatna količina umetnih gnojil, kakor tudi hmeljevk. Predvidevajoč, da bodo

potrebe večje, je Hmezad sklenil pogodbe z dobavitelji in naročil znatno večje količine umetnih gnojil, kot so bile prvotno naročene. Toda tudi to naročilo je bilo prenizko, saj so naknadna naročila kmetijskih zadrug v teku decembra lanskega leta in v januarju letos kar deževala in je bila tako prvotno naročena količina umetnih gnojil kaj kmalu presežena celo za trikrat. Seveda so nam dobavitelji-tovarne tako visoka naknadna naročila zavrnil, ker so vse njihove zaloge bile kmalu razprodane. Tako se je začel lov na umetna gnojila. Slišati je bilo mnogo umestne, pa tudi neumestne kritike. Hmeljarji, oziroma zadruge, ki so pravočasno naročili zadostne količine gnojil, so iste tudi prejele, dočim ostalim zamudnikom, kljub prizadevanjem ni bilo mogoče v celoti ustreči.

Tudi s hmeljevkami je bilo podobno. V mesecu marcu, ko bi hmeljevké morale biti že dobavljene, so zadruge in posamezni hmeljarji sporočali naknadna naročila. Prvotno, t. j. pravočasno je bilo naročenih samo 140.000 kom. hmeljevk, v celoti pa jih je bilo dobavljenih 312.000 kom., a še niso bile potrebe krite v celoti. Jasno je, da ni mogoče hmeljevk nabaviti v zadnjem mesecu, ker jih gozdni posestniki ali gozdna gospodarstva v tako kratkem času ne morejo pripraviti, posebno še, ker mora biti sečnja hmeljevk oblastveno odobrena in morajo gozdni posestniki iskati dovoljenja za sečnjo že v jeseni. Poleg tega pa je hmeljevka še takšen predmet, ki ni nikdar na ponudo in je treba pravočasno seznaniti gozdne posestnike širom po Sloveniji, da se za odkup istih resno zanimamo.

Dasiravno si je Hmezad v pretkli sezoni močno prizadeval, da bi dobavil hmeljevke čim ceneje, so bile cene hmeljevkam precej visoke. Vendar, če primerjamo ceno hmeljevk s cenami ostalega lesa, n. pr. hlodovine, katero sedaj odkupujejo kmetijske zadruge

in ostala državna podjetja po din 6000 do 7000.— fco. vagon ali žaga, lahko ugotovimo, če računamo, da je treba za 1 m³ približno 70 komadov srednjih hmeljev — da lanske cene hmeljev ne bi bile pretirane, če v gornjem še priračunamo stroške prevoza po železnici in upoštevamo, da je spravilo in sečnja hmeljev mnogo zamudnejša od hlodovine oziroma od ostalega lesa. Dobavitelji so nam že v pretekli sezoni nakazovali slične kalkulacije in trdili, da so odkupne cene hmeljevkam prenizke, pri čemer bodo vztrajali tudi v bodoče, saj cene lesu ne padajo. Zato lahko skoraj zanesljivo pričakujemo, da nam v bodoče prvovrstnih hmeljev ne bo mogoče nuditi ceneje, kot lansko leto. V primeru, da bomo potrebovali v bodoče večje količine hmeljev in da nam istih ne bo mogoče nabaviti od kmetijskih zadrug ali privatnikov, bomo primorani hmeljeve nabavljati tudi od gozdnih gospodarstev, ki pa imajo visoke proizvodne stroške in s tem tudi seveda precej višje cene.

Tudi Hmezad danes ne more točno oceniti, kakšne količine umetnih gnojil ali hmeljev bo potrebnih,

saj je slišati od hmeljarjev kaj različna mnenja. Da pa bi se v prihodnji sezoni izognili pomanjkljivostim, ki smo jih navedli zgoraj, je Hmezad poslal vsem kmetijskim zadrugam okrožnico z željo, da zadruge najkasneje do 20. oktobra 1953 sporočijo točna naročila, koliko in kakšna umetna gnojila ter hmeljeve potrebujejo za prihodnjo sezono. Hmeljarji! Z naročili nikakor ne odlašajte in navedena sredstva naročite pri svoji zadrugi pravočasno, tako da nam lahko zadruge naročila sporočijo do navedenega roka. Vsak hmeljar že sedaj lahko izračuna, kakšen izkupiček bo prejel za letošnji pridelek hmelja in tako ugotovi, koliko in kakšna umetna gnojila ali hmeljeve bo nabavil v prihodnji sezoni. Hmezad ne more prevzeti jamstva, da bi po tem roku dostavljena naročila lahko tudi v celoti izvršil.

Hmeljarji! Zavedajte se, da je uspešna prodaja našega hmelja odvisna res samo od najboljše kvalitete, katere pa brez gnojil in primernih hmeljev ne moremo pričakovati.

Ž. F.

Zeleno gnojenje ali podor in zastirka ali malč (Mulch)

V zadnji številki Hmeljarja smo govorili o izredni važnosti organskih gnojil za naše njive in travnike in o velikem pomanjkanju le-teh v naših zemljiščih. V tipu evropske kmetije, kjer sta poljedelstvo in živinoreja enakovredni panogi, se organsko gnojilo dodaja kot hlevski gnoj. Ker pa hlevskega gnoja ni dovolj za zadostno gnojenje vseh površin, so morali naši predniki, ko še niso poznali detelj, puščati njive neobdelane, da si je zemlja »odpočila«, to se pravi, da je z rastlinami, ki so se na neobdelani njivi razvile, preskrbela dovolj humusa. Ko so uvedli v kolobar deteljo, je ta omogočila neprekinjeno izrabljanje zemlje. Vendar tudi z uvedbo detelje v pored ni bilo dovolj gnoja za vse površine na naših posestvih in smo morali s kompostiranjem organskih odpadkov na kmetiji zagotoviti dodatke hlevskemu gnoju. Primanjkljaj hlevskega gnoja se je zlasti pokazal na gospodarstvih, ki goje rastline za prodajo, to je zlasti industrijske rastline. Na ta način gre večina pridelka naravnost iz kmetije na trg, namesto da bi se na gospodarstvu samem predelala skozi prebavni trak živine in vrnila zemlji, kar je iz nje vzela.

Ameriške zemlje so v splošnem mnogo manj izrabljene kot evropske, vendar se je problem organskih gnojil tudi tu kmalu pokazal, kajti tip gospodarstev v Ameriki so monokulturne plantaže. Na takih plantažah je mogoče dobiti organsko snov za gnojenje ali z nakupom hlevskega gnoja na živinorejskih farmah ali pa z gnojenjem s pomočjo rastlin, ki jih gojimo kot podsadež ali strniščni posevek in jih uporabljamo za zeleno gnojenje ali pa za zastirko ali malč (mulch).

Kaj je zeleno gnojenje? Zeleno gnojenje ali podor je zaoravanje zelene mase. Za zeleno gnojenje sejemo ali posevimo ali pa strnišnice. Najprimernejše rastline so metuljnice, ki obenem obogatijo zemljo na organski masi in na dušiku. Vendar nam račun mnogokrat pokaže, da je bolje sejati mesto metuljnic druge rastline (repico, rž), ki dajo dovolj organske mase, ker je seme metuljnic zelo drago in se nam bolj izplača s cenanim semenom dobiti dovolj humusa, dušik pa nadomestiti z umetnim gnojem. Pri vsakem zelenem gnojenju moramo gnojiti tudi z mineralnimi gnojili, kajti bakterije rabijo za svoj razvoj in razkroj organske mase zlasti mnogo dušika. Če tega nimajo dovolj, ga jemljejo iz zemlje na račun rastline. To

je isti pojav, kakor pri gnojenju z nezrelim gnojem. Rastline, ki smo jim gnojili z nezrelim gnojem, včasih prav slabo uspevajo. Vzrok pa je v tem, da bakterije za razkroj lesnih in celokupnih sestavin gnoja (n. pr.: slame) jemljejo dušik rastlinam.

Zeleno gnojenje se zlasti obnese na lahkih peščenih zemljah in to zato, ker je razkroj gnoja v takih zemljah najhitrejši in izpiranje največje. Manj primerno je zeleno gnojenje za težke nezračne zemlje, kajti v njih organska masa gnije, namesto da bi trohnela. Težkim zemljam moramo dodajati zrelejše humusno gnojivo, uležan gnoj ali kompost. Za zeleno gnojenje sejemo kot podsevke razne detelje, kot strnišnice pa bob, ajdo, rdečo deteljo, repico, ozimno rž in grašico. Najprimernejši čas zaoravanja je v času cvetenja, ker je tedaj rastlina najbogatejša na hranilnih snoveh. V poslednjem času uporabljajo razen zelenega gnojenja tudi zastirke ali malč, zlasti v sadovnjakih, pa tudi v vinogradih. Med vrstami se navadno poseje trava (v Ameriki zlasti sejejo pasjo travo), ki ji dobro gnojijo, pokosijo in razprostro v precej debele sloje okoli rastlin. Sloj mora biti 9—16 cm debel, če hočemo doseči pravi učinek. Z zastiranjem dosežemo, da se ustvari na površini plast zemlje, izredno bogate na humusu, ki odlično vpija vlago in veže umetna gnojila, da se težje izpirajo. Na ta način preprečimo tudi razvoj plevela in se izognemo okopavanju okrog rastlin, ki je precej drago, ker je navadno ročno.

Za razliko od zelenega gnojenja se malč po poročilih iz Švice obnese tudi v težjih zemljah. Prav tako kot za zeleno gnojenje velja tudi za zastirko, da jo moramo dopolniti z umetnimi gnojili, če hočemo hitro priti do sprstenine.

Kako je z zelenim gnojenjem in zastiranjem v hmeljarstvu? Zaenkrat smo v Evropi brez vsakih izkušenj in bi bilo treba te stvari pri nas šele preizkusiti. Inštitut za hmeljarstvo ima med drugim tudi tovrstne poizkuse na programu in ko bodo dali bodisi pozitivne ali negativne rezultate, bomo o njih poročali. Za danes lahko damo samo nekaj podatkov iz ameriških hmeljišč.

V ameriških hmeljiščih pogosto uporabljajo zeleno gnojenje kakor tudi zastiranje. Seveda jim je to omogočeno zato, ker je razdalja med vrstami povprečno 2,1—2,3 m. Tudi razdalje v vrsti so prav take. Amerikanci imajo potemtakem na 1 ha 1900—2200 rast-

lin. Pri nas je sicer večina hmeljarjev mnenja, da bi količina pridelka s povečano razdaljo med vrstami padla, vendar bi bilo to preizkusiti; saj so vinogradniki zastopali tudi isto mnenje, vendar kažejo nasadi po Moserjevem načinu prav nasprotno. Ne pozabimo, da je hmelj, podobno kot vinska trta, spenjalka, ki se divja spenja po vrhu grmovja in raste v prirodi vsa osvetljena. Če bi se nam s pravilnim gnojenjem in ostalimi agrotehničnimi merami posrečilo doseči isti pridelek, bi si z manjšim številom rastlin močno znižali proizvodne stroške. Sicer pa preizkusimo na poizkusnem polju!

Za zeleno gnojenje uporabljajo Amerikanci navadno rž in grašico, ki ju sejejo v avgustu toliko

pred obiranjem, da sta že utrjeni in jima menderanje ne more več resno škoditi. Zaoravajo ju v marcu, ko pričnejo dela v hmeljiščih, včasih pa šele v juniju. V nekaterih primerih uporabljajo poletno zeleno gnojenje, to se pravi, da sejejo podor spomladi in ga pred obiranjem zaoravajo. Za malčenje uporabljajo največ večletne trave.

Za primerjavo naj povemo, da je Lenz Moser v Avstriji začel z malčenjem vinogradov. Ugotovil je, da se mu pri nekaterih sortah (renski rizling, vetlinec, beli in rdeči) sijajno obnese, da ga pa nekatere sorte ne prenesejo. Vprašanje je torej, če ga bo hmelj — golding prenašal — no, to bo povedal poizkus.

Inž. L. M.

Učinek pantakana

V »Hmeljarju« št. 9, v članku ing. K. M. »Kaj vse smo opazili v naših hmeljiščih«, smo čitali tudi o porazni učinkovitosti pantakana, s čemer se pa ne strinjam popolnoma.

V času najhujšega napada uši, ko je bila rastlina ena in pol do tri m visoka, listje in trta posuti s hmeljskimi ušmi, posebno ob vaseh, potokih in sadovnjakih, ni nikjer bilo naših strokovnjakov, da bi nas opozarjali, kakšno škodo bodo napravile uši, če ne bomo škropili s tem in onim sredstvom, v taki in taki koncentraciji...

Zavedajoč se silne nevarnosti uničenja hmeljišč, brskam po vseh novjših revijah, vprašujem razne praktike, vendar konkretnega, razen o tobačnem izvlečku, o novih škropivih proti ušem nisem nikjer zasledil. Z izrekom: pomagaj si sam, z upanjem v uspeh, sem kupil 6 kg tekočega pantakana, primešal še 6 kg bakrenega apna, tako da sem dobil 600 litrov 2%-ne raztopine (1% pantakana in 1% bakrenega apna). To raztopino sem ob meglenem dnevu razpršil (dejansko omeglil) na 1600 sadik starega in 1000 sadik novega hmelja z navadno ročno prevozno škropilnico. Takoj ne, toda po enem dnevu sem že ugotovil 60–80% uničenih uši, brez vsake škode na rastlini. — Videl sem, da učinek ni bil popoln, zato sem z enako raztopino in količino ponovil škropljenje čez 7 dni. Uspeh je bil popoln, to se pravi, uši so izginile, njihova jajčka pa so bila rjava in zamrta. Ker sem vse to delo opravil pravočasno, in najbrž pravilno, ni rastlina popolnoma nič oslabela. Po pravočasnem rezanju 3. in 4. aprila se je njena bujna rast nemoteno nadaljevala. Zaradi škropljenja nisem opazil nobenih opeklin na listju.

Vsi hmeljarji, ki so pravočasno škropili na ta način, so ohranili svoje nasade zdrave in močne. Imamo pa tukaj okrog tudi primere, ko so hmeljarji škropili z isto raztopino, učinek pa le ni bil isti, kar pa je bilo največ odvisno od škropilnice, kakor tudi od škropilca. Enkrat sem n. pr. škropil z motorno brizgalno in ugotovil naslednje: Z motorno brizgalno, ako škropilec ni posebno uren, ne poškropi, pač pa po eni strani rastlino opere, druga stran je pa morda še suha in če je še toplo vreme, je čisto gotovo, da je rastlina po strani, ki smo jo prali, osmojena. Zato sem poznejše škropljenje opustil z motorno in, čeprav težavneje, opravljal to delo le z ročno prevozno škropilnico.

Jevšek Franc, posestnik, Konovo pri Velenju, je z isto raztopino pantakana in bakrenega apna poškropil svoj hmelj, le da je na isto število sadik porabil polovico več škropiva kot jaz. Po škropljenju se je takoj vlila ploha, zato je čez dva dni v enaki koncentraciji škropljenje ponovil. Čez teden dni (kar

sem videl tudi sam) je bilo videti deloma osmojeno listje, uši pa so popolnoma izginile. S hitrim dodatkom nitromonkala ima vsekakor rekordno kvaliteten pridelek.

Napisal sem moje izkušnje o učinku pantakana, da bi v bodoče morda le nekomu koristil, kar je tudi moj edini namen s pripombo: Rastlini najprej zdravja, potem šele gnojenja!

Medved Jože, Preloge-Šoštanj

Zimsko škropljenje sadnega drevja

Sklenili smo, da bomo v »Hmeljarju« od časa do časa objavljali tudi aktualne članke iz ostalega kmetijstva, ne samo »strogo hmeljarske«. Ne samo hmeljarstvo, ampak tudi ostale panoge na kmetiji morajo biti skladno razvite, če hočemo, da bo naše posestvo uspevalo.

Čeprav izgleda na prvi pogled, da ni nikake zveze med zimskim škropljenjem sadnega drevja in hmeljiščem, vendar temu ni tako. Nega sadnega drevja v Savinjski dolini je mnogo slabša kot nega hmeljišč in lahko rečemo, da so naši sadovnjaki precej zanemarjeni. Kapar neusmiljeno gospodari v nasadih nižinskih predelov, pa ne samo kapar, tudi vsake vrste golazen najde zatočišče v tako zanemarjenem sadovnjaku in tako tudi hmeljski škodljivci, kot uši, rdeči pajek itd. Kdor je letos opazoval razvoj uši, je videl, da se je zalega najprej in v največji meri pojavila v bližini sadovnjakov. Odločimo se in s temeljitim zimskim škropljenjem očistimo sadovnjake, preženimo kaparja, uničujemo jajčeca uši, rdečega pajka, zmrzlikarja in raznovrstno drugo golazen, pa tudi bolezn. Dobro poškropljeno sadno drevje nam bo lepo uspevalo in dobro rodilo in ne bo več žarišče vsakovrstnih škodljivcev in bolezn.

Škropljenje sadnega drevja pa ne bo doseglo pravega učinka, če ne bomo sadovnjak prej očistili in ga temeljito pripravili za škropljenje. Odstranimo iz njega vso staro, rakavo in na pol suho drevje. Preredčimo drevesne krone, odžagajmo vse suhe, bolne in pregoste veje, s strguljo ostrgajmo deblo in veje in jih očistimo mahu, lišaja in porežimo vodne poganjke in roparje. Previsokim drevesom odžagajmo vrh nad primerno stoječimi stranskimi vejami. Vse odžagane dele pa pred škropljenjem odstranimo iz sadovnjaka in zažgimo, da odstranimo zavetišče škodljivcev.

S čim bomo letos škropili? Letos bodo na razpolago naslednja sredstva: Rumesan in Kreosan, Rumesan olje, žvepleno-apnena brozga in Drevosan. Oglejmo si ta sredstva.

(Nadaljevanje prihodnjič.)